

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/132/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1421201817
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Králová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1421201817.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Michaely Královej a členov senátu JUDr. Ivany Jahnovej a JUDr. Nadeždy Wallnerovej vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti G.: F., narodený dňa XX.XX.XXXX a F., narodený dňa XX.XX.XXXX, obaja bytom u oboch rodičov, deti rodičov: matka - Z. G., X., narodená dňa XX.XX.XXXX, bytom: F. XX, X. a otec - F. G., narodený dňa XX.XX.XXXX, bytom: A. X, B., zastúpený: JUDr. Lucia Danišovičová, advokátka, so sídlom: Drieňová 1/D, Bratislava, o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia,, na odvolanie matky proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV, zo dňa 29. júla 2021, č. k. 17P/86/2021-17, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd uznesenie Okresného súdu Bratislava IV, zo dňa 29. júla 2021, č. k. 17P/86/2021-17, potvrdzuje.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava IV uznesením zo dňa 29. júla 2021, č. k. 17P/86/2021-17 zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhala zmeny neodkladného opatrenia nariadeného uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31.03.2021, č.k. 11CoP/65/2021-148, v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24.04.2021, sp. zn. 11CoP/65/2021 tak, že ako miesto odovzdávania a preberania maloletých detí určí súd adresu F. XX, X.. Ďalej žiadala uložiť rodičovi, u ktorého budú maloletí počas striedavej osobnej starostlivosti povinnosť umožniť druhému rodičovi 30 minútový videohovor cez Skype a to v čase od 18:00 hod. v nedeľu a od 18:00 hod. v utorok. Zároveň žiadala, aby súd uložil rodičovi, u ktorého maloletí budú počas striedavej osobnej starostlivosti, umožniť druhému rodičovi vždy v pondelok v čase od 18:00 hod. do 19:00 hod. osobné stretnutie s maloletými deťmi. Matka návrh odôvodnila tým, že Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 31.03.2021, č.k. 11CoP/65/2021-148 v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.04.2021, sp. zn. 11CoP/65/2021 rozhodol o odvolaní otca zo dňa 14.12.2020 proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 12.11.2020, č.k. 17P/75/2020-94, ktorým súd návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol tak, že uznesenie súdu prvej inštancie zmenil a matke na čas do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia v časti o úprave pomerov manželov k maloletým deťom na čas po rozvode v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 39P/286/2019 o rozvod manželstva a úpravu pomerov k maloletým deťom na čas po rozvode uložil odovzdať maloleté deti G.: F., nar. XX.XX.XXXX a F., nar. XX.XX.XXXX do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ktorá sa bude realizovať tak, že otec bude osobnú starostlivosť o maloleté deti zabezpečovať od piatka od 17.30 hod. párneho kalendárneho týždňa do stredy do 17.30 hod. nasledujúceho nepárneho kalendárneho týždňa a matka bude osobnú starostlivosť o maloleté deti zabezpečovať od stredy od 17.30 hod. nepárneho kalendárneho týždňa do piatka do 17.30 hod. nasledujúceho párneho kalendárneho týždňa. Miestom odovzdania a preberania maloletých detí je miesto bydliska odovzdávajúceho rodiča. Podľa jej vyjadrenia, konanie vedené na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 39P/286/2019 o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode nebude v krátkej

dobe ukončené meritórnym rozhodnutím, nakoľko sa má vykonať znalecké dokazovanie a ona nebola dostatočne vypočutá, pričom má záujem doplniť svoju výpoveď. Poukazuje na skutočnosti, ktoré sprevádzajú každé odovzdávanie maloletých detí, keď si ona riadne plní svoje povinnosti, maloletých riadne na striedavú starostlivosť pripraví a odovzdá na súdom určenom mieste a čase. Komplikácie pri odovzdávaní maloletých detí spôsobuje otec, ktorý ich neodovzdáva na súdom určenom mieste. Na telefonický dopyt pred jeho bytu jej otec oznámi, kde sa s maloletými deťmi nachádza, aby si po nej prišla tam. Ďalej v návrhu uviedla, že otec mení miesta prevzatia a odovzdania maloletých detí, schválne mešká, neodpovedá na zvonček, necháva ju čakať v neistote, kde sa s maloletými deťmi aktuálne nachádza, často aj vonku v daždi, zámerne vodí maloletých do pivnice po uplynutí času odovzdania. Pokiaľ otec odovzdával maloleté deti v X., vždy všetko prebehlo bez akéhokoľvek psychického nátlaku na maloleté deti. Podľa jej tvrdení, otec odmieta dodržiavať zaužívaný režim maloletých detí, predovšetkým spánkový režim a odmieta s ňou o týchto záležitostiach komunikovať. Otec tvrdí, že keď sú maloleté deti v jeho osobnej starostlivosti, je výlučne na jeho rozhodnutí, kedy pôjdu spať. Matka mala v nadväznosti na predchádzajúce vyjadrenie otca záujem, aby v čase, keď sú maloleté deti u jedného z rodičov, umožnil tento rodič druhému rodičovi rozhovor s maloletými deťmi. V čase, keď sú maloleté deti u otca, jej totiž odmieta umožniť akýkoľvek kontakt s nimi. V nadväznosti na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31.03.2021, č.k. 11CoP/65/2021-148, v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.04.2021, sp.zn. 11CoP/65/2021, ktorým odvolací súd nariadil neodkladné opatrenie a maloleté deti zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, požiadala Centrum pedagogicko - psychologického poradenstva a prevencie v Banskej Štiavnici o vyjadrenie k neodkladnému opatreniu, ktoré pripojila k návrhu. Matka sa trvalo zdržiava v obci X., kde si prihlásila aj prechodné bydlisko. Dom, v ktorom býva, je riadny rodinný dom po rekonštrukcii, nie je to chalupa ako uviedol odvolací súd v neodkladnom opatrení. Po zverení maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31.03.2021, č.k. 11CoP/65/2021-148, v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.04.2021, sp.zn. 11CoP/65/2021, s ňou otec úplne odmieta akúkoľvek komunikáciu ohľadom starostlivosti o maloleté deti. Mení maloletým deťom zaužívaný režim tak, aby narúšal ich bežný režim u matky. Ona maloleté deti odvezie do materskej školy o 7.30 hod. a sú zvyknuté chodiť spať o 20.00 hod, pričom otec tento režim neuznáva a maloleté deti dáva spať o 21.00 hod., dokonca aj o 22.00 hod. Návrh zdôvodnila aj tým, že v čase, kedy sú maloleté deti u otca jej odmieta umožniť akýkoľvek kontakt s nimi a vyhráza sa, že budú zverené len jemu do výchovy. Dodala, že maloleté deti nechávala v starostlivosti otca i nad rámec upraveného styku, otec však častokrát tieto jej návrhy odmietal. Návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, vedený na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 17P/75/2020 zahŕňal aj právo matky na osobné stretnutie s 3 ročným F. počas pobytu u otca a to každý kalendárny týždeň nepretržite od stredy od 16.00 hod. do piatka do 16.00 hod. Po rozhodnutí odvolacieho súdu neodkladným opatrením o striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, jej otec neumožní ani hodinu osobného stretnutia s maloletými deťmi a rovnako ani polhodinu videohovoru cez Skype.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení uznesenia konštatoval, že Okresný súd Bratislava IV uznesením zo dňa 12.11.2020, č.k. 17P/75/2020-94 návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal dočasne zveriť maloleté deti do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, zamietol. Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 31.03.2021, č.k. 11CoP/65/2021-148, v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.04.2021, sp. zn. 11CoP/65/2021, zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, že matke na čas do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia v časti o úprave pomerov rodičov k maloletým deťom na čas po rozvoze v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 39P/286/2019 o rozvod manželstva a úpravu pomerov k maloletým deťom na čas po rozvoze uložil odovzdať maloleté deti do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ktorá sa bude realizovať tak, že otec bude osobnú starostlivosť o maloleté deti zabezpečovať od piatka od 17.30 hod. párneho kalendárneho týždňa do stredy do 17.30 hod. nasledujúceho nepárneho kalendárneho týždňa a matka bude osobnú starostlivosť o maloleté deti zabezpečovať od stredy od 17.30 hod. nepárneho kalendárneho týždňa do piatka do 17.30 hod. nasledujúceho párneho kalendárneho týždňa. Miestom odovzdania a preberania maloletých detí je miesto bydliska odovzdávajúceho rodiča. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 15.04.2021.

3. Súd prvej inštancie po preskúmaní návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, ako aj všetkých listinných dôkazov založených v súdnom spise, oboznámením sa obsahom súdnych spisov vedených na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 14P/2/2020, 25P/161/2019 a 17P/75/2020, dospel k záveru, že v danom prípade nie sú splnené zákonné predpoklady odôvodňujúce okamžitý zásah

do pomerov účastníkov formou neodkladného opatrenia. Výkon rodičovských práv a povinností oboch rodičov k maloletým deťom je v súčasnosti upravený neodkladným opatrením nariadeným uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31.03.2021, č.k. 11CoP/65/2021-148, v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.04.2021, sp.zn. 11CoP/65/2021. Predmetným rozhodnutím boli maloleté deti zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a to do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia v časti o úprave pomerov manželov k maloletým deťom na čas po rozvoze v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 39P/286/2019. O konečnej úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom tak bude rozhodnuté vo veci samej v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 39P/286/2019 po vykonanom dokazovaní. Je zrejmé, že medzi rodičmi existujú určité nezhody týkajúce sa rozsahu a spôsobu starostlivosti o maloleté deti a priebehu odovzdávania a preberania maloletých detí, avšak v súčasnosti striedavá starostlivosť o maloleté deti prebieha. Z uvedeného vyplýva, že právo na starostlivosť matky o maloleté deti nie je dotknuté. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti doplnil, že účelom neodkladného opatrenia je okamžité riešenie rodinnej situácie, ktorá je tak závažná, že bezodkladná úprava pomerov je nevyhnutná a v odôvodnených prípadoch má poskytnúť dieťaťu okamžitú ochranu. Súd prvej inštancie nepovažoval za vhodné ani primerané, aby nevôľu rodičov vzájomne komunikovať, hľadať kompromisy a vychádzať si v záležitostiach týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti v ústrety, nahrádzalo autoritatívne rozhodnutie súdu. Súd prvej inštancie uviedol, že neodopiera matke právo na kontakt s maloletými deťmi i v čase, kedy sa maloleté deti nachádzajú v osobnej starostlivosti otca, avšak toto závisí od dohody rodičov a od okolností konkrétnej situácie. S poukazom na vyššie uvedené, ako aj na to, že v konaní nebola osvedčená naliehavosť situácie, ktorá by si vyžadovala bezodkladný a okamžitý zásah súdu do pomerov účastníkov, súd prvej inštancie návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

4. Voči uzneseniu súdu prvej inštancie podala matka včas odvolanie. Uviedla, že deti potrebujú sa zdravo vyvíjať, a preto podala i predmetný návrh na neodkladné opatrenie. Matka doručila obom súdom, t.j v konaní o rozvod manželstva, ako aj v konaní o návrhu na úpravu práv a povinností rodičov do rozvodu manželstva množstvo mailovej komunikácie medzi rodičmi, z ktorej je zrejmé, že nie matka, ale práve otec odmieta akúkoľvek komunikáciu s matkou, otec rozporuje správnosť konania či lekárov, riaditeľa školy, psychológov a pod. Týmto osobám telefonuje, prípadne komunikuje mailom, pričom je voči nim drzý, arogantný. Matka má za to, že vždy ide o osoby kompetentné, dostatočne odborne zdatné, avšak vždy nevyhovujúce otcovi. Matka poukazuje i na mail s úradom práce p. L., ktorý po rokoch má už vo veci prehľad a potvrdil slová matky s tým, že otec odmieta spoluprácu s matkou. Matka založila vyjadrenie k predbežnému opatreniu a to Centra pedagogicko - psychologického poradenstva a prevencie, kde je uvedené, že pre zdravý psychický vývin je vhodné komunikovať a predovšetkým, aby odovzdávka detí bola pozitívna, aby bol kontakt s matkou umožnený, aby rozvrh dňa bol i pre deti prehľadný, aby vedeli, čo ich čaká. Nedodržiavanie termínov vyvoláva v deťoch zmätok. Z uvedeného vyjadrenia je zrejmé, že je tu situácia taká, kedy je potrebné okamžite upraviť pomery na strane rodičov. Je jednoznačne zrejmé, že práve otec odmieta dodržiavať jednak rozhodnutie súdu o odovzdávaní mal. detí (miesto, čas), odmieta dodržiavať režim dňa maloletých detí, vyvoláva psychózu u detí pri ich odovzdávaní matke, odmieta aby deti v čase, kedy sú u druhého rodiča mali kontakt s rodičom, u ktorého nie sú. Z mailovej komunikácie je jednoznačne zrejmé, že práve otec odmieta komunikáciu s matkou. Ak niečo matka spraví, tak ju považuje za nekompetentnú, znehodnocuje, napriek tomu, že táto sa riadi a dodržala pokyny lekárky. Detská lekárka F. T. E. (E.) spolu so sestričkou matke telefonovali a zavolali na osobné stretnutie, aby riešili otcov výhražný telefonát. Naopak otec vôbec neváhal deti prihlásiť do zariadenia pre mentálne zaostané deti. Až na striktný nesúhlas matky, ktorý oznámila i súdu, a opatrovníkovi otec vyhlásil, že deti nebude vodiť do zariadenia, ale požiada pracovníčku zariadenia, aby chodila k nim domov. Matka ďalej uvádza, že pri podávaní neodkladného opatrenia sa riadila priamo rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave, ktorým bola nariadená striedavá starostlivosť. Kde práve odvolací súd poukázal na niektoré skutočnosti, prečo rozhodol tak, ako rozhodol. Súd prvej inštancie sa neriadil názorom odvolacieho súdu, i keď názor bol vydaný v inom konaní, ale veľmi blízkom z hľadiska účastníkov konania. V spojení s vyššie uvedeným, ale predovšetkým na skutočnosť, ako to uvádza i súd prvej inštancie, že matka sa má pokúsiť o komunikáciu, keď táto už nie je s otcom možná, pretože ten odmieta akúkoľvek konštruktívnu komunikáciu. Matka skúšala vzťah s otcom nie raz napraviť. Otec odmieta, či už čaj alebo prechádzku s deťmi. Na prosbu syna „ukázať otcovi vláčikové depo“ pozvala matka otca dnu, ale otec odmietol synovi návštevu detskej izby, lebo je to dom matky, do ktorého on nevstúpi. Matka tak, ako bola vedená kolíznym opatrovníkom dáva informácie otcovi, čo sa deje s deťmi, ten informáciu využíva len potiaľ, že má informáciu a dôvod, či lekárovi, resp. iným vynadať, alebo vyhodnotiť, že predmetný logopéd napr. v E. je neschopný. Naopak matke otec odmieta poslať aj takú vec ako rozhodnutie o prijatí detí do druhej

škôlky. Teda to, čo robí, nerobí len matke napriek, ale vyvoláva zlú psychózu i u maloletých detí. Preto matka v rozvodovom konaní požiadala o vyhotovenie znaleckého posudku na otca znalcom z odboru psychiatrie a psychológie. Matka má za to, že vykonávanie psychózy u detí pri ich odovzdávaní tým, že dieťaťu ukáže hračku, ktorú má rád a povie dieťaťu, že túto ti k matke nedám, ale ju budeš mať po tom, ako prídeš ku mne len vyvoláva psychosituáciu u dieťaťa, ktoré odchádza od otca s plačom.

5. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že návrh matky neobsahuje jediný relevantný dôvod, pre ktorý by malo dôjsť prostredníctvom inštitútu neodkladného opatrenia k zmene miesta odovzdávania a preberania maloletých detí. Obe maloleté deti až do času rozpadu vzťahu rodičov žili v byte na ul. A. V. B. - J.. Matka je (najmenej) od uzatvorenia manželstva s otcom výlučnou vlastníčkou bytu na ul. P. Q. V. B. - A. V., ktorý byt môže aj naďalej používať na svoje potreby. Do obce X. sa matka s maloletými deťmi vysťahovala po rozpade vzťahu rodičov, proti opakovane vyslovenej vôli otca, bez zohľadnenia námietok otca, že maloleté deti sú v malej obci absolútne sociálne izolované, a s nepochybným cieľom sťažiť otcovi možnosti skutočnej realizácie jeho vzťahov s deťmi. Uvedené tvrdenia otec produkoval aj v konaní, o ktorom bolo rozhodnuté uznesením Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 11CoP/65/2021. V odôvodnení tohto uznesenia je konštatované, že „matka svoje zotrvávanie v X. rozumne neodôvodnila“, a že „z jej konania vyplýva, že o maloletých deťoch rozhoduje svojvoľne“. Otec je toho názoru, že rozhodovanie o mieste bydliska maloletých detí je podstatnou vecou súvisiacou s výkonom rodičovských práv a povinností, a to aj vtedy ak nie je expressis verbis stanovená v ust. § 35 ZoR. Podstatnosť tejto otázky spočíva predovšetkým v tom, že zmena bydliska zásadným spôsobom ovplyvňuje nielen bežný život a životný rytmus maloletých detí, ale aj možnosť participovať na výhodách realizácie ich citového vzťahu k otcovi. O podstatnej veci súvisiacej s výkonom rodičovských práv a povinností majú rodičia rozhodovať zásadne spoločne. Ak teda matka o tejto veci rozhodla sama, bez toho, aby otcovi vôbec dala príležitosť vyjadriť sa, je namieste, aby jej uzurpácia výkonu rodičovských práv a povinností bola určitým spôsobom zohľadnená na jej ťarchu, avšak nie na jej prospech. Svojvoľnou zmenou bydliska maloletých detí do vzdialenej obce nemôže matka získavať výhody tak, že ťarchu cestovania (čas, fyzické úsilie, finančné náklady) má znášať iba otec. Práve naopak, odborná literatúra sa vyjadruje tak, že jednostranné konanie rodiča (v tomto prípade matky) v otázke zmeny bydliska je zmenou pomerov, ktorá zakladá dôvodnosť rozhodnutia ohľadne miesta preberania a odovzdávania maloletých detí tak, že je to práve matka, ktorá má odovzdávať maloleté deti v mieste bydliska otca. Otec ďalej poukazuje na to, že ak matka vo svojom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia poukazuje na to, že odovzdávanie maloletých detí v obci X. bolo bezproblémové a odovzdávanie v mieste bydliska údajne bezproblémové nie je, toto tvrdenie matky otec považuje za prekrútené a podané nekorektné. V obci X. odovzdával otec maloleté deti len pár krát, na tomto mieste si ich (v čase platnosti neodkladného opatrenia upravujúceho len styk maloletých detí s otcom) síce preberal, ale odovzdával ich vo svojom bydlisku. Je faktom, a otec túto vec opakovane komunikoval, že maloleté deti nemajú dostatočne naplnený kontakt s otcom, domáhajú sa širšieho styku, opakovane sa snažia „dobiahať“ aktivity, ktoré spolu s otcom realizujú a prejavujú nevôľu, keď odchádzajú k matke. Možno sa domnievať, že uvedené je spôsobené aj tým, že maloleté deti majú v obci X. len minimum aktivít, resp. majú také aktivity, ktoré objektívne v malej obci nie je možné realizovať, ako aj tým, že v čase výkonu striedavej starostlivosti otcom otec nevykonáva žiadne zamestnanie a maloletým deťom venuje svoju plnú pozornosť. Otec netvrdí, že je to z dôvodu, že nemajú dobrý citový vzťah k matke. Odchod maloletých detí k matke, napriek podpore zo strany otca, maloleté deti nevnímajú pozitívne, sú nesvoje, uisťujú sa či môžu znova prísť, niekedy aj plačú a chcú sa s otcom ešte hrať a pod. Po začatí realizácie striedavej osobnej starostlivosti tieto citové prejavy maloletých detí pokračovali. Otec preto hľadal možnosti, ako by maloletým deťom ich odchod k matke uľahčil, keďže pozitívna motivácia smerom k aktivitám matky sa ukázala ako neúspešná. Jednou z možností bola aj dohoda s deťmi o absolvovaní rituálu a to kontroly pivničných priestorov, kde sa im veľmi páči. Tiež aj strávenie poslednej hodiny ich času s otcom na ihrisku 100 metrov od bytového domu, či na zmrzline bezprostredne vedľa bytového domu, od čoho otec očakával, že takáto aktivita v exteriéri maloleté deti omrzí skôr, ako aktivita v interiéri jeho bytu, a teda ich očakávania z príchodu matky budú väčšie. Z vlastnej skúsenosti otec usudzuje, že jeho snaha je v drvivej väčšine prípadov úspešná a maloleté deti sú schopné bez zásadného negatívneho dosahu na svoje citové prežívanie odísť k matke. K odovzdaniu maloletých detí na ihrisku vo vizuálnej blízkosti za bytovým domom otca, či na zmrzline v blízkosti brány bytového domu otca, došlo len v minimálnom množstve prípadov, kedy však otec matku vždy upovedomil, že ju s maloletými deťmi čaká na danom mieste. Matka však každý krok otca vníma negatívne, ako „útok proti nej,“ nereaguje ani na verbálne vysvetlenia otca, ale ani na mlčanie otca. Vnímanie osoby otca matkou je ovplyvnené jej výrazne hostilným postojom voči otcovi, jej presvedčením, že otec je psychicky chorý, že má psychiatrickú diagnózu spočívajúcu z nesaturovaného vzťahu s vlastnou matkou počas jeho detstva.

Rovnako otec nepovažuje za spravodlivé ani to, keď sa matka na odovzdanie maloletých detí dostavila s výrazným časovým predstihom a namietala, že v danom čase otec ešte realizuje program s deťmi. Aj v prípade realizácie len styku maloleté deti od otca nechceli odísť, rovnako ako teraz, tak aj v minulosti, otec vykonával všetky potrebné činnosti, aby odchod maloletým deťom k matke uľahčil. K téme miesta odovzdávania maloletých detí je tiež potrebné uviesť, že v piatok (deň začatia starostlivosti o deti otcom) sa matka s mal. deťmi viackrát zdržala v B., za účelom vybavovania úradných záležitostí, či vyšetrovaní maloletých detí, avšak s maloletými deťmi nepočkala v B., kde by ich mohla odovzdať otcovi, ale naopak absolvovala s nimi 160 km cestu do X. (takmer dve hodiny jazdy autom), nechala otca po maloleté deti cestovať z dôvodu, že je to tak v súlade s rozhodnutím súdu, a následne vystavila tejto ceste maloleté deti opäť spolu s otcom. Matka sa zrejme domnieva, že škodí otcovi, v skutočnosti však zbytočnej 4 hodinovej ceste vystavila deti, ktoré mohli tento svoj čas stráviť pohodlnejšie a bezpečnejšie. Otec ďalej uvádza, že nevyplýva jediný dôvod, pre ktorý by bola potrebná úprava skypovej komunikácie. Matka v tejto časti absolútne rezignovala na svoje procesné povinnosti navrhovateľa v súvislosti s definovaním potreby neodkladnej úpravy pomerov. Otec je toho názoru, že vzťah medzi rodičom a dieťaťom by sa mal vytvárať a upevňovať prirodzene, nenásilne, hoci systematicky. Mal. F. je vo veku (ani nie) 6 rokov, mal. F. vo veku (ani nie) 4 roky. Maloleté deti, v súlade so svojim biologickým vekom, nemajú v predmete záujmu telefonovanie, či vedenie videohovorov. Pri takejto aktivite rozhodne nie sú schopné ani len vydržať matkou navrhovanú pol hodinu. K elektronickým zariadeniam pristupujú detsky nedbanlivo, neuvedomujúc si ich hodnotu. Prenechanie súkromia maloletým deťom pri videohovore s druhým rodičom by tak znamenalo ponechanie drahého elektronického zariadenia napospas detským hrám. Uvedené je výsledkom otcových skúseností s maloletými deťmi, keď počas intervalu jeho starostlivosti o deti prostredníctvom telefonického hovoru, či videohovoru komunikujú so starými rodičmi. Maloleté deti sú schopné udržať svoj záujem o takúto komunikáciu sotva niekoľko sekúnd nepretržite a to len z dôvodu výraznej motivácie otca, ktorý aparát drží vo svojich rukách a dieťaťu ho ponúka. O komunikáciu prostredníctvom skypu sa matka s mal. deťmi, počas styku detí s otcom, pokúšala v minulosti už viackrát, pričom v záujme zachovania korektných vzťahov otec matke v minulosti jej požiadavke vyhovel. Tento videohovor však matka využila na pokyny maloletým deťom, aby jej ukazovali zariadenie bytu otca. Obe maloleté deti mali tiež nepriaznivú citovú reakciu súvisiacu s neetickými vyjadreniami matky na adresu jej samoty bez detí a pod. Otec matke opakovane deklaroval, že v prípade, ak to tak budú maloleté deti cítiť, telefonický kontakt s matkou im bez akýchkoľvek problémov umožní. Krátky čas starostlivosti otca o maloleté deti však deti vnímajú tak, že žiadajú o čo najviac aktivít s otcom a ponúkaný kontakt s matkou priamo odmietajú. Tiež je potrebné doplniť, že napriek otcovým deklaráciám, že deťom matka zavolať môže, ponuku otca matka nikdy nevyužila a otcovi so žiadosťou o rozhovor s deťmi, nezatelefonovala. Otec je názoru, že matkin návrh nijako nereflektuje potreby maloletých detí, ale zásadne len jej vlastné citové potreby ako matky, pričom nezanedbateľný je aj fakt, že matka si je vedomá otcovho názoru na realizáciu videohovorov v tomto veku detí, a preto sa snaží o získanie prevahy nad otcom a kontrolu jeho režimu s deťmi tak, aby bol prerušovaný povinnosťou realizovať ňou požadované aktivity. Otec ďalej uvádza, že maloleté deti sú podľa uznesenia Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 11CoP/65/2021 v starostlivosti otca v priebehu 14-tich dní nepretržite len 5 dní, kým u matky. Otec nevidí žiaden dôvod, pre ktorý by počas týchto piatich dní mal byť určený kontakt matky s maloletými deťmi. Počas tohto maloleté deti ani raz neprejavili záujem tráviť čas s matkou, komunikovať s ňou, alebo sa predčasne vrátiť do jej starostlivosti. Nemali žiadne nepriaznivé emocionálne reakcie z nedostatku kontaktu s matkou. Ako už bolo uvedené vyššie, ťažšie deti znášajú odchod od otca, keďže celých 5 dní sa otec, aj s prihladením na predchádzajúce dlhé obdobie absencie vzájomných kontaktov, venuje iba maloletým deťom. Obe deti sú vo veku keď 5 dňovú absenciu kontaktu s matkou zvládajú bez akéhokoľvek nepriaznivého dosahu na ich psychický vývin. Matkou verbalizovanú potrebu kontaktu detí s ňou považuje otec za vyfabulovanú. Matka ani raz nebola svedkom žiadnej negatívnej reakcie detí počas intervalu starostlivosti o deti; naopak bola svedkom toho, že ju maloletý F. výslovne odmietol (odtlačil), keď sa bez dohovoru s otcom rozhodla maloleté deti navštíviť v bydlisku otca a počkala ich pred bránou bytového domu. Z pohľadu svojho citového vzťahu k deťom by otec privítal, keby maloleté deti vídaval čo najčastejšie, teda aj v čase, keď sú deti v starostlivosti matky. Uvedomuje si však, že vzťahy medzi rodičmi nie sú ideálne, a že spoločná prítomnosť rodičov môže na deti, v takomto štádiu vzťahov rodičov, pôsobiť stresujúco. Za takýchto okolností je kontakt s druhým rodičom každý pondelok v rozsahu jednej hodiny pre maloletých destabilizujúci. Otec poukazuje i na to, že obaja rodičia majú právo maloleté deti vychovávať a to podľa svojho presvedčenia. Obaja rodičia tak v čase, ktorý trávia s deťmi určujú režim a program maloletým deťom sami, tak aby čo najviac zohľadnili ich najlepší záujem. Z pohľadu otca je matkou navrhovaný hodinový kontakt s deťmi v pondelok, tzn. v polovici intervalu jeho styku, zásahom do programu, ktorý maloletým deťom v rámci jeho práva a povinnosti výchovy detí vytvára. Na realizáciu svojich vzťahov k

deťom má matka určený dostatočný interval svojej starostlivosti o deti, pričom tento interval je takmer dvojnásobne väčší ako je interval otca. Maloleté deti z dôvodu absencie kontaktu s matkou počas intervalu starostlivosti otca, nijako nestrádajú. Otec je toho názoru, že takýto styk detí s matkou počas obdobia jeho starostlivosti by v deťoch vzbudzoval nepriaznivú emocionálnu odozvu, ktorú by bolo nevyhnutné ošetrovať. Otec je toho názoru, že návrh na úpravu styku detí s tým rodičom, u ktorého nie sú aktuálne v starostlivosti, je motivovaný len záujmami matky, jej neschopnosťou akceptovať, že potreby detí sú iné ako potreby ich matky a snahou kontrolovať otca a výkon jeho osobnej starostlivosti o deti. Pokiaľ ide o správu Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie B. Š., ktorú na žiadosť matky vypracovali dňa 16.06.2021, považuje ju otec za irelevantnú. Ako je v správe konštatované, maloleté deti nevyšetrovali, len pozorovali v interakcii s matkou, s výsledkom, že maloleté deti majú k matke dobrý vzťah. Otec však nikdy netvrdil opak. Odporúčania Centra majú všeobecný charakter, platný pre všetky deti, ktoré sú v centre rodičovského sporu. S ich názorom, že by deti mali mať počas 5 dňového intervalu starostlivosti otca o deti osobný kontakt aj s matkou, sa však stotožniť otec nevie; nimi vyjadrený názor postráda relevantné argumenty, keďže maloleté deti a ich citovú väzbu k otcovi, podľa svojho tvrdenia, nijako nevyšetrovali. V tomto smere sa ich vyjadrenie javí ako skôr zaujaté voči otcovi, keď na jednej strane Centrum síce konštatuje potrebu oboch rodičov, ale na strane druhej negatívne nehodnotí, že maloleté deti nemajú rovnaké možnosti tráviť čas rovnako u matky, ako aj u otca. Otec dodáva, že nie je pravdou, že by otec nedodržiaval režim maloletých detí. Rovnako sa však odmieta podriaďovať príkazom matky ako, čo a kedy má s maloletými deťmi robiť. Nie je pravdou, že by otec odmietal komunikáciu s matkou. Dôkazom toho je množstvo emailov medzi rodičmi. Otec odmieta nátlakovú, nájostlivú a hostilnú komunikáciu matky, ktorej jediným účelom je vzbudzovať napätie a frustrácie. Aj pod vplyvom spolupráce s terapeutom sa otec učí spracovať svoje emócie a nereflektovať na snahu matky vytvoriť konflikt. Za každých okolností sa snaží reagovať vecne, bez obviňovania matky, s plnou akceptáciou, že má právo na odlišný názor. Otec si však uvedomuje, že vyhýbanie sa verbálnemu konfliktu z jeho strany, matku zneisťuje. Otec nevodí deti do žiadneho centra pre „psychicky narušené deti“ resp. „mentálne zaostané deti“. Obe maloleté deti, aj z toho dôvodu, že matka komunikuje s maloletými deťmi po rusky, nevyhnutne potrebujú intenzívnu starostlivosť logopéda. Matka dlhodobo otcovi odmietala uviesť, či logopéda pre deti vyhľadala, a či s nimi navštevuje aj iného logopéda ako bieloruského prostredníctvom internetu. Otcovu snahu o zabezpečenie logopedickej starostlivosti matka zmarila tak, že do Služby včasnej intervencie pri Centre sociálnych služieb Sibirka, Račianska 107 v Bratislave, ktorú otec pre deti zvolil, zaslala svoj nesúhlas. Služba včasnej intervencie pri CSS Sibirka poskytuje podľa svojej zriaďovacej listiny okrem iného pomoc deťom s nerovnomerným vývojom; deti s logopedickými nedostatkami, s akými sa potýkajú maloletí F. a F., do tejto kategórie spadajú. Hodnotenie miery znevýhodnenia dieťaťa však nijako neovplyvňuje na kvalitu poskytovanej logopedickej starostlivosti. Otec bol nútený zabezpečiť logopedickú starostlivosť detí súkromne. Otec nemá vedomosť, že by sporoval správnosť odborného konania lekárov, riaditeľa školy, psychológa a pod. Otec sporuje, keď s ním odborníci, ktorí prichádzajú do kontaktu s jeho deťmi, odmietajú komunikovať v úmysle vyhovieť tak matke. Otec nemá vedomosť, že by vyvolával v deťoch „psychózu.“ S poukazom na definíciu pojmu „psychóza“ otec nevie stotožniť, čo má matka svojim vyjadrením vlastne na mysli. Otec sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že v konaní neboli splnené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia. Otec je toho názoru, že potreba neodkladnej úpravy pomerov neexistuje, ako aj názoru, že tvrdenia matky sú prejavom skôr nešťastných fabulácií ako reálnych udalostí. Je toho názoru, že by bolo vhodnejšie, keby ako rodičia hľadali cestu, ako v záujme maloletých detí spolupracovať a akceptovať sa vo svojich rodičovských rolách navzájom. Otec je toho názoru, že striedavá osobná starostlivosť o deti prebieha v ich najlepšom záujme a nie je potrebné ani vhodné do nej zasahovať tak, ako to matka navrhuje. Návrh matky na úpravu videotelefonického styku, fyzického styku, popri realizácii striedavej starostlivosti je značným zásahom do intervalu starostlivosti každého z rodičov.

6. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa ust. § 65, § 66 Civilného mimosporového poriadku a túto prejednal bez nariadenia pojednávania, keď pre nariadenie pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku neboli splnené zákonné podmienky (nebolo potrebné doplniť respektíve zopakovať dokazovanie, nevyžaduje to dôležitý verejný záujem) a dospel k záveru, že odvolanie matky nie je dôvodné, a uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne a právne správne potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku).

7. Podľa ust. § 65 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

8. Podľa § 66 Civilného mimosporového poriadku odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný.

9. Podľa § 67 Civilného mimosporového poriadku na vady konania pred súdom prvej inštancie prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

10. Podľa ust. § 387 Civilného sporového poriadku odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

11. Podľa § 324 ods. 1 CSP pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie

12. Podľa § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

13. Podľa § 329 ods. 1 CSP súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

14. Nariadenie neodkladného opatrenia je podľa zákonných predpokladov uvedených v Civilnom sporovom poriadku prípustné a opodstatnené vtedy, ak sa tvrdí a osvedčí, že sú tu právne vzťahy medzi účastníkmi, že tieto právne vzťahy vyžadujú dočasnú úpravu, že táto dočasná úprava je potrebná, že sa v právnych vzťahoch medzi účastníkmi nevytvorí nenávratný stav a že sa neprimeraným spôsobom nezasahuje do právnych vzťahov medzi účastníkmi a že účastník nie je obmedzený spôsobom neprimeraným povahe veci. Pri rozhodovaní o nariadení neodkladného opatrenia súd skúma aj to, či návrh je prípustný z hľadiska ústavno-procesných princípov platných v civilnom procese, či je opodstatnený z hľadiska ochrany ústavou zaručených práv a slobôd, ktoré by mohli byť obmedzené, vylúčené, alebo suspendované výkonom neodkladného opatrenia. Pri prijímaní takéhoto opatrenia, ktoré je opatrením dočasným a neodkladným, prevláda požiadavka rýchlosti konania nad úplným preukázaním uplatneného nároku. K nariadeniu neodkladného opatrenia stačí, ak sú tvrdené skutočnosti aspoň osvedčené, t.j. ak sa javia aspoň pravdepodobnými. Zákon nepredpokladá, že súd bude pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení vykonávať dokazovanie a v ustanovení § 329 ods. 1 CSP výslovne formuloval zásadu, že účastníci nemusia byť pred rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vypočutí a rovnako, že súd nemusí nariadiť pojednávanie. Pri samotnom osvedčovaní nároku (na základe predložených listín) potom nie je treba dôsledne dodržiavať tie formálne požiadavky, ktoré zákon ukladá pri dokazovaní, vrátane požiadavky, aby sa druhá strana sporu mohla pred rozhodnutím o neodkladnom opatrení k obsahu listín, z ktorých bude súd robiť záver o tom, či sú splnené predpoklady pre nariadenie neodkladného opatrenia, vyjadriť.

15. Účelom neodkladných opatrení vo veciach maloletých je poskytnutie preventívnej ochrany ich právam pred ich porušením či ohrozením. Účelom inštitútu neodkladného opatrenia je rýchla a dočasná úprava pomerov účastníkov. V konaní starostlivosti súdu o maloleté dieťa je pri nariadení neodkladného opatrenia súd v záujme maloletého dieťaťa povinný starostlivo uvážiť, či sú pre takéto opatrenie splnené všetky zákonné podmienky. Musí byť daná naliehavá potreba predbežnej úpravy a nárok musí byť osvedčený.

16. Odvolací súd vyhodnotil odvolanie matky, ako nedôvodné. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, keď návrh matky na zmenu už nariadeného neodkladného opatrenia zamietol, pričom sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie riadne odôvodnil svoje rozhodnutie a zaoberal sa všetkými podstatnými skutočnosťami. Odvolací súd na doplnenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie dodáva, že tu nie je žiadna skutočnosť, či zmena pomerov od posledného rozhodnutia, ktorá by odôvodňovala zmeniť predchádzajúcu úpravu. Záujem maloletých detí je plne zabezpečený už nariadeným neodkladným opatrením, ktorý stanovil striedavú starostlivosť s intervalom 5 dní u otca a 9 dní u matky. Nie je žiaden dôvod k tomu, aby sa urýchlene, neodkladne upravil ešte styk druhého rodiča s deťmi počas výkonu starostlivosti druhým rodičom. Nie je preukázané, že by maloleté deti nezvládali byť 5 dní u otca, bez toho, aby sa za týchto 5 dní nestretli s matkou. Práve vek detí, ich vzťah k matke bol zohľadnený pri určení intervalu ich striedania u rodičov. Taktiež odvolací súd nevidí ako nevyhnutné na ochranu práv detí určiť videohovory

s druhým rodičom. Matka má dostatok času tráviť s deťmi, taktiež deti majú od matky poskytovanú starostlivosť v potrebnom rozsahu, a nie je nutné zasahovať neodkladne do tejto úpravy. Predložená správa matkou z Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Banská Štiavnica, nijako nepreukazuje, že maloleté deti, keď sú 5 dní u otca, že by postrádali matku a dožadovali sa kontaktu s ňou. Odovzdávanie detí je nastavené taktiež predchádzajúcim rozhodnutím primerane a to s ohľadom na vzdialenosť bydlísk rodičov. Nie je dôvod, aby iba otec znášal náklady pri odovzdávaní detí, navyše, ak matka sa s deťmi odsťahovala bez súhlasu otca. Nie je ani preukázané, že by odovzdávanie detí v mieste bydliska otca spôsobovalo deťom problém. Ak sa aj nejaký vyskytne, skôr pramení zo zlej komunikácie rodičov, čo neodôvodňuje meniť spôsob a miesto odovzdania detí.

17. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd nevidí potrebu meniť už nariadenú dočasnú úpravu, ako žiadala matka v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Nie je tu osvedčená hrozba ujmy na právach maloletých bez zmeny nariadenej úpravy, a preto odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne a právne správne potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku).

18. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania, pretože ide o konanie, ktoré bolo možné začať aj bez návrhu.

19. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011, § 393 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).